

MOLENSTICHTING LIMBURG

Postbus 203 | 6040 AE Roermond

Aan

De informateurs van het College van Gedeputeerde Staten van Limburg
de heer G.P.J. Koopmans
de heer drs. G.J.W. Gabriëls
Postbus 5700
6202 MA MAASTRICHT

Betreft: Van achterstallig onderhoud naar een regulier onderhoudsprogramma voor molenerfgoed

Roermond, 2 april 2019.

Geachte informateurs, geachte heer Koopmans, geachte heer Gabriëls,

In 2016 heeft het Provinciaal Bestuur het Jaar van de Limburgse Molens uitgeroepen. Het bestuur van de Molenstichting Limburg (MSL) heeft daarop het initiatief genomen tot het opstellen van een meerjarenperspectief voor het molenerfgoed. Dit met als doel om te komen tot een upgrade van het materieel Limburgs molenerfgoed en het borgen van de instandhouding hiervan. Naast het materieel erfgoed is ook het immaterieel erfgoed, het molenaarsvak, in de doelstellingen opgepakt. Recent nog is het vak van de molenaar op de Unesco lijst van het Werelderfgoed geplaatst. Een en ander schept een wederzijdse verplichting. Zonder molenaar geen molen en zonder molen geen molenaar. Om de doelstellingen waar te kunnen maken heeft MSL een ambitieus meerjarenperspectief opgesteld waarin aandacht besteed is aan: de onderhoudstoestand van het monument, de omgeving (biotoop), de vrijwilliger en het publiek. Om deze doelen uit te werken heeft de provincie onze stichting financieel gefaciliteerd.

Onderhoudstoestand

In nauwe samenwerking met de Monumentenwacht Limburg zijn van de 90 wind- en watermolens in de provincie adequate data verzameld en zijn nulmetingen gedaan. Voor de berekeningen is uitgegaan van 6 jarige periode analoog aan de SIM periode (Subsidieregeling Instandhouding Monumenten) voorheen BRIM.

Om te voorkomen dat op termijn hoge restauratiekosten aan de orde zijn is het nadrukkelijk streven van de Molenstichting Limburg om alle molens in een zodanige toestand te krijgen dat zij met een normaal onderhoud budget in stand kunnen worden gehouden.

Van de 90 wind- en watermolens verkeren er 60 in een zodanig goede conditie dat deze voor de komende periode van 6 jaar toekunnen met regulier onderhoud voor een gemiddeld budget van € 45.000.- per molen.

Deze kosten bedragen voor 60 molens voor een periode van 6 jaar € 2.700.00,-. Het reguliere onderhoud is subsidiabel via SIM.

Uit de inventarisatie blijkt verder dat bij 20 van de 90 molens sprake is van achterstallig onderhoud. Naast het reguliere onderhoud is bij deze molens aanvullend herstel- en restauratiewerk noodzakelijk.

Van de 90 molens zijn 10 molens in een dusdanig slechte conditie dat een partiële of algehele restauratie noodzakelijk is. Een gemiddeld bedrag van € 1.000.000,- per molen lijkt minimaal noodzakelijk. Voor 10 molens betekent dit een restauratiebedrag van € 10.000.000,-

Resumerend:

De kosten voor achterstallig onderhoud en restauratie

Eenmalige investering voor het wegwerken achterstallig onderhoud € 920.000,-

Eenmalige investering voor restauratie 10 molens (grove schatting) € 10.000.000,-

Het regulier onderhoud voor de 90 molens in de periode van 6 jaar bedraagt € 4.050.000,-

Omgeving van de molens (biotopen)

Molens kunnen niet draaien zonder water en wind. Dit vraagt aandacht voor de omgeving. Voor voldoende wind is een obstakelvrije zone rondom windmolens van essentieel belang. Voldoende water is nodig voor watermolens. Dat betekent ook een juiste afvoer/berging van water in de watergangen. Recent is van alle molens in Limburg de omgeving in kaart gebracht. Het blijkt dat de afgelopen decennia te weinig aandacht is besteed aan de biotopen.

Instandhouding van molens betekent ook dat deze regelmatig moeten draaien. Er spelen in de molenomgeving verschillende, en soms tegenstrijdige, belangen. Dit heeft geleid tot een in 2016 gesloten convenant van samenwerking tussen de volgende partijen: De provincie Limburg, het Waterschap Limburg, Het Limburgs Landschap, het IKL en de Molenstichting Limburg. Ook een aantal gemeenten nemen deel aan het overleg. Partijen onderkennen het probleem en willen binnen een tijdsbestek van 10 jaar een aanzienlijke verbetering in de situatie van de molenbiotopen bereiken. Uit eerste pilots blijkt dat oplossingen veel overleg vergen met instanties en name ook met particulieren. Aanmoedigingspremies tot verbetering van molenbiotopen zullen dit proces kunnen versnellen. Een investering van circa € 500.000,- voor windmolenbiotopen de komende 5 jaar is noodzakelijk om enige vooruitgang te kunnen boeken. Mogelijk kunnen daarbij IKL en vrijwilligers-werkgroepen ingeschakeld worden.

Vrijwilligers

Vele vrijwilligers houden het Limburgse molenerfgoed in stand (molenaars, molengidsen, medewerkers op gebied van techniek en PR en stichtingsbesturen). Veilige en gezonde verblijfs- en werkomstandigheden zijn natuurlijke voorwaarden voor zowel vrijwilliger als bezoeker. Voor verbetering van de veiligheid is in samenwerking met Monumentenwacht Limburg een verbeterprogramma opgesteld. Vele molens beschikken over een RIE (Risico-inventarisatie en Evaluatie). Noodzakelijke maatregelen en aanpassingen die voortkomen uit een RIE zijn vaak met enkele ingrepen of maatregelen op te lossen. Om de omstandigheden voor Veiligheid, Gezondheid en Welzijn (VGW) te verbeteren is echter een inhaalslag nodig waarbij te denken valt aan beschermende kleding, klimuitrusting voor molenaars en afschermende aanpassingen in en rond de molen. Naast fysieke veiligheidsmaatregelen zullen procedures moeten worden beschreven. Een eenmalige investering is geraamd van € 5.000,- per molen met een totaalbedrag voor alle molens van € 450.000.-

Een belangrijk onderdeel van het VGW pakket zijn de sanitaire voorzieningen. Op vele molens ontbreken nog sanitaire voorzieningen. Willen molens in de huidige tijd voor een breed publiek aantrekkelijk blijven dan zullen op een groot aantal molens deze voorzieningen getroffen moeten worden. Voor de komende planperiode ramen we de gemiddelde kosten voor de aanleg van een sobere en doelmatige voorziening in een bestaande molen op € 10.000,-. De kosten zijn mede afhankelijk van aanwezige nutsvoorzieningen en de noodzaak om een nieuw sanitair gebouwtje op te richten. In dat geval worden de kosten op € 40.000,- geraamd.

Publiek

Het vergroten van de publieke belangstelling is van belang om de interesse voor molens en het molenaarsvak levend te houden. Naast de oorspronkelijke functie van een molen kan toerisme een belangrijke aanvullende functie vormen voor molens in hun omgeving en is daarmee een belangrijke economische drager voor de instandhouding. Een op deze tijd aangepaste moderne informatievoorziening via ondermeer multimediasystemen vraagt een investering van ca. € 3.000,- per molen en is een eerste stap. Deze stap dient vervolgt te krijgen met het investeringen in opleidingen, het opzetten van educatieve programma's, voorlichting en kennisdeling. Onze stichting is aangesloten bij de Coöperatie Erfgoed Limburg (CEL) en ziet op dit vlak mogelijkheden tot actieve samenwerking en inzet bij ontwikkeling van initiatieven via CEL. Voor deze planperiode schatten we de kosten voor het opzetten van educatieve programma's, voorzieningen op locatie en opleidingen op € 1,0 miljoen.

Samenvattend

Er zal een inhaalslag nodig zijn om daadwerkelijk het molenerfgoed van Limburg in stand te houden en publieke belangstelling op te wekken. De kosten hiervan bedragen circa € 13.670.000,-. Deze investering zou over 2 periodes van 5 jaar uitgesmeerd kunnen worden. In de eerste periode € 6.670.000,- en in de tweede periode € 7.000.000,- (restauratie 7 resterende molens). Na deze inhaalslag zal het molenerfgoed in Limburg met regulier onderhoud in lengte van jaren in een goede staat kunnen blijven en kunnen we vrijwilligers en publiek veilig toegang verlenen tot de molens.

Wij vragen u bij de formatie van het nieuwe College van Gedeputeerde Staten aandacht en steun te geven aan bovenstaande programma en plek voor het molenerfgoed in het nieuwe coalitieakkoord.

Met vriendelijke groet,

namens de Molenstichting Limburg,

Vice-voorzitter

Secretaris

Ing. A.L.J. Houtappels

Ing. A.M. Verstraelen